

Indhold

Indledning	18
1840-1945	24
1840-1890	26
Verdensøkonomien	26
Fra husholdnings- til markedsøkonomi	26
Det industrielle gennembrud	27
Landbrugsmekanisering og landbrugsmaskinindustri	29
USA	30
Danmark	31
Landbrugets mekanisering	31
Landbrugsmaskinindustrien	34
1890-1945	37
Verdensøkonomien	37
Den anden industrielle revolution	37
Den moderne virksomhed	39
Landbruget	40
Verden	40
Danmark	41
Landbrugsstrukturen	41
Landbrugets mekanisering	42
Den internationale landbrugsmaskinindustri	47
USA	47
Europa	51
Den danske landbrugsmaskinindustri	53
Industrien	53
Import og eksport	55
Virksomheder	58
Fragde	59
Nordsten	61
Taarup	63
P. Mortensen	64
Holbæk Maskinfabrik	64
Gyro	64
Vestjyden	65
Herborg	65
Dronningborg	65
1945-1980	70
A. Den generelle udvikling	72
Verdensøkonomien	72
Landbruget	74
Verden	74
Landbrugsstrukturen	74
Landbrugets kulturbælter og industrialisering	75
Danmark	79
Landbrugsstrukturen	79
Landbrugets faglige grundlag	81
Landbrugets mekanisering	86
Verden	86
Danmark	89

Den internationale landbrugsmaskinindustri	91
Massey Ferguson	91
Ford	93
Fiat	94
Case	96
John Deere	97
Verdensmarkedet	100
Europa	103
Resten af verden	105
Den danske landbrugsmaskinindustri	106
Industrien	106
Import og eksport	110
Industriens struktur og organisation	112
Industrialisering	114
B. De industrielle områder	116
Traktorer	116
Traktorsalget	116
Traktorens tekniske udvikling	117
Bukh	119
Industrien for traktorkomponenter	119
Importørerne	120
Nordisk Diesel og Massey Ferguson	122
Ford	123
Saxonia og Fiat	123
John Deere	123
Plove	125
Industrien	125
Fragde-Kverneland	127
Harver	128
Industrien	128
Kongskilde	130
Marsk Stig	132
Doublet-Record	133
Dal-Bo	134
Flemstofte og Amby	134
Såmaskiner	135
Industrien	135
Nordsten	137
Scheby/Fiona	139
Stegsted	139
Blom	140
Kunstgødningsspredere	141
Industrien	141
Bøgballe	143
Bredal	144
Vandingsmaskiner	144
Industrien	144
Dansk Vandings industri	146
Winther & Heide's Eftf.	147
Bording	147
Fasterholt	147
Sdr. Omme	148
Marksprøjter	148
Industrien	148
Hardi	149
Landbrugsvogne og staldgødningsspredere	151
Landbrugsvogne	151
Gødningsspredere	153
Samson	155

Kornhøstmaskiner	156
Selvbindere	156
Tærskværker	157
Mejetærskere	159
Dronningborg	165
Pressere	167
Græsfoderhøstere	169
Industrien	169
JF	171
Taarup	172
Rodfrugtoptagere og sorterere	177
Industrien	177
Tim	178
Norlyk/Thyregod	178
Asa-Lift	179
Skals	179
Ekko	179
Plæneklippere	180
Industrien	180
Ginge	180
Læsseapparater	181
Kornbehandlingsudstyr	182
Industrien	182
Assentoft	184
Kongskilde	185
Je-Ma	185
Løkke	186
Malkemaskiner	186
Den internationale malkemaskinindustri	186
Danmark	188
S. A. Christensen	191
Strangko	194
Alfa Laval Danmark	195
Andre	196
Mælkekøletanke	197
Udmugningsanlæg	197
Industrien	197
Mullerup	198
Vandingstrug	199
Fodringsanlæg	200
Industrien	200
Funkl	201
Skiold Sæby	202
Big Dutchman	203
Cormall	203
Ventilation	204
Vægte	205
Højtryksrensere	206
Inventar	206
Industrien	206
Jyden Bur	206
Dan Egtved	207
Echberg	207
Egebjerg	208
Langkjær	208
Andre firmaer	208
Energi	209
Landbrugsbyggeri	209

1980-1990	212
A. Den generelle udvikling	214
Verdensøkonomien	214
Landbruget	215
Landbrugets mekanisering	217
Verden	217
Danmark	217
Den internationale landbrugsmaskinindustri	220
Verdensmarkedet	220
Massey Ferguson	223
Ford	224
Fiat	225
Case	225
John Deere	226
Den danske landbrugsmaskinindustri	232
Industrien	232
Import og eksport	234
Virksomhederne	236
Industrialisering	237
B. De industrielle områder	239
Traktorer	239
Traktorsalget	239
Industrien for traktorkomponenter	241
Sekura	241
GKN Wheels	242
Danfoss-Hydraulik	243
Importørerne	243
Massey Ferguson	244
Ford	244
Fiat	245
John Deere	245
Plove	246
Industrien	246
Fraugde-Kverneland	247
Harver	249
Industrien	249
Kongskilde	250
Dania Holding	252
Marsk Stig	254
Doublet-Record	254
He-Va	255
Dal-Bo	256
Andre	256
Såmaskiner	257
Industrien	257
Nordsten	258
Fiona	262
Stegsted	262
Kunstgødningsspredere	263
Industrien	263
Bøgballe	264
Bredal	265
Vandingsmaskiner	265
Industrien	265
Bording	266
Fasterholt	266
Sdr. Omme	267
Donslund	267
Gejs	268

Hoven	268
Agrometer	268
Marksprøjter	269
Industrien og Hardi	269
Landbrugsvogne og staldgødningsspredere	270
Landbrugsvogne	270
Staldgødnings- og gyllespredere	271
Samson	272
Mejetærskere	275
Industrien	275
Dronningborg	277
Pressere	283
Græsfoderhøstere	284
Industrien	284
JF	284
Taarup	287
Rodfrugtoptagere og sorterere	288
Industrien	288
Tim	289
Norlyk/Thyregod	289
Asa-Lift	289
Skals	290
Ekko	290
Plæneklippere	291
Læsseapparater	292
Industrien	292
Veto	292
Kornbehandlingsudstyr	293
Industrien	293
Assentoft	293
Kongskilde	294
Je-Ma	295
Løkke	295
Malkemaskiner	296
Industrien	296
S. A. Christensen	296
Strangko	299
Alfa Laval Danmark	299
Rø-Ka	300
Udmugningsanlæg	300
Industrien	300
Mullerup	300
Vandingstrug	301
Fodringsanlæg	302
Industrien	302
Funkl	303
Skiold	304
Big Dutchman	306
Cormall	307
Fjerkræudstyr	307
Industrien	307
M. H. Jensen	308
Landmeco	308
Ventilation	309
Industrien	309
Skov	309
Vægte	311
Industrien	311
Danvægt	311
Bjerringbro Vægte	312

CBH	312
Højtryksrensere	313
Industrien	313
KEW	313
Gerni	314
Kent	314
Inventar	314
Industrien	314
Jyden Bur	315
Egebjerg	315
Dan Egtved	316
Langkjær	316
Echberg	316
1990-2000+	318
A. Den generelle udvikling	320
Verdensøkonomien	320
Landbruget	322
Verden	322
Danmark	325
Landbrugsstrukturen	325
Landbrugets faglige grundlag	326
Landbrugs mekanisering	333
Verden	333
Danmark	333
Den globale landbrugsmaskinindustri	336
Nye tendenser	336
Marked	336
Reorganisering	336
Ny teknologi	338
Full-line selskaberne	339
AGCO	339
New Holland	342
Case	348
CNH	350
John Deere	352
Specialiserede firmaer	358
Same Deutz-Fahr	358
Valtra	358
Renault	359
Claas	359
Caterpillar	360
Kubota, Iseki, Yanmar	360
Den vesteuropæiske industri	361
Kverneland	365
Komponentleverandører	369
Verdens landbrugsmaskinindustri	371
Den danske landbrugsmaskinindustri	373
Industrien	373
Import og eksport	375
Konkurrencesituationen	378
B. De industrielle områder	380
Traktorer	380
Industrien for traktorkomponenter	380
Traktorsalget	380
Agco	384
CNH	385
John Deere	387

Plove	388
Den internationale industri	388
Danmark	389
Bovlund	390
Mølbro	390
Harver	392
Den internationale industri	392
Danmark	392
Kongsilde	393
Marsk Stig	400
Doublet-Record	402
He-Va	403
Dal-Bo	404
CMN	405
Solbjerg	405
Såmaskiner	406
Den internationale industri	406
Danmark	406
Nordsten	407
T-T Agro	410
Fiona	410
Kunstgødningsspredere	412
Den internationale industri	412
Danmark	413
Bøgballe	413
Bredal	417
Vandingsmaskiner	418
Den internationale industri	418
Danmark	419
Bording	420
Fasterholt	422
Sdr. Omme	422
Donslund	423
EliteAgro	423
Gejs	424
ScanRegn	425
Hoven	425
Agrometer	426
Marksprøjter	427
Den internationale industri	427
Danmark	428
Hardi	429
Danfoil	435
Kyndestoft	436
Landbrugsvogne og staldgødningsspredere	436
Den internationale industri	436
Danmark	437
Samson	439
Kimadan	442
El-hegn	443
Industrien	443
Grand	443
Mejetærskere	444
Den internationale industri	444
Danmark	444
Dronningborg	445
Pressere	452
Den internationale industri	452
Danmark	452
Græsfoderhøstere	454
Den internationale industri	454

Danmark	454
JF	456
Taarup	459
Rodfrugtoptagere og sorterere	461
Den internationale industri	461
Danmark	462
Tim Thyregod	464
Asa-Lift	465
Skals	466
Ekko	467
NewTec	467
Plæneklippere	469
Læsseapparater	470
Den internationale industri	470
Danmark	470
Nordsten	471
Kornbehandlingsudstyr	472
Den internationale industri	472
Danmark	472
Assentoft	473
Kongskilde	476
Je-Ma	476
Løkke	477
Malkemaskiner	478
Den internationale industri	478
Danmark	481
S. A. Christensen	482
Strangko	487
DeLaval Danmark	490
Rø-Ka	492
Udmugningsanlæg	493
Industrien	493
Mullerup	493
LJM	493
Vandingstrug	494
Fodringsanlæg	495
Den internationale industri	495
Danmark	496
Funkl	497
Skiold	502
Big Dutchman	509
Cormall	513
Lydersen	514
Fjerkræudstyr	515
Industrien	515
M. H. Jensen	516
Landmeco	517
Ventilation	518
Industrien	518
Skov	520
Turbovent	521
Rotor	523
Vægte	524
Industrien	524
Danvægt	524
Bjerringbro Vægte	526
CBH	527
Højtryksrensere	528
Industrien	528
ALTO	528
Nilfisk-Advance	530

Kent	530
Inventar	531
Industrien	531
Jyden Bur	531
Egebjerg	533
Dan Egtved	533
Værktøj	535
Energi	536
Landbrugsbyggeri	537
IT	538
Den internationale industri	538
IT Organisation	540
IT Mark	542
LH Technologies	543
Thoustrup & Overgård	545
Lykketronic	545
Farmer Tronic	546
Nortoft	547
IT Stald	547
Lodam	549
IT Bedrift	551
Mark	551
Bedriftsløsningen	551
DataLogisk	553
Kvæg	553
Bedriftsløsningen	553
Herd Management	555
Svin	556
Bedriftsløsningen	556
AgroSoft	558
Maskiner	559
Økonomi	560
Bedriftsløsningen	560
LEC	562
Brugerdata	563
Computervision	564
Eco-Dan	564
Fabrikanter, maskinhandlere og maskinstationer	566
Danske Landbrugsmaskinfabrikanter	568
1919-1980	568
1980-1990	571
1990-2000+	571
Dansk Smedemesterforening	573
Maskinhandelen	574
Ca. 1890-1945	574
1945-1980	575
Dansk Maskinhandlerforening	575
DLAM	578
Indkøbsringen	580
1980-1990	580
Dansk Maskinhandlerforening	580
DLAM	582
Indkøbsringen	583
1990-2000+	584
Dansk Maskinhandlerforening	584
Indkøbsringen	586
Grene	587
Maskinstationer	589
1945-1980	589
1980-1990	593

1990-2000+	596
Konklusion	600
Summary	614
Tabeller	620
A. Landbrugsmaskinindustriens salg 1905-2002	622
1. I 1000 kr. 1905-1929	622
2. I 1000 kr. 1930-1945	622
3. I mio.kr. 1945-1955	623
4. I mio.kr. 1956-1965	625
5. I mio.kr. 1966-1980	627
6. I mio.kr. 1980-1990	629
7. I mio.kr. 1990-2002	631
8. Salg af landbrugsmaskiner i Danmark i stk. 1971-1987	633
9. Salg af landbrugsmaskiner i Danmark i stk. 1988-2002	634
10. Traktorsalget i Danmark i stk fordelt på firmaer i % 1971-1990	635
11. Traktorsalget i Danmark i stk fordelt på firmaer i % 1991-2001	636
12. Traktorsalget i Danmark i stk fordelt på firmaer efter HK i % 1972-1988	636
13. Traktorsalget i Danmark i stk fordelt på firmaer efter HK i % 1994-2001	636
14. Mejetærskersalget i Danmark i stk fordelt på firmaer i % 1970-1985	636
15. Mejetærskersalget i Danmark i stk fordelt på firmaer i % 1986-2001	636
16. Mejetærskersalget i Danmark i stk fordelt på firmaer og størrelse i % 1980-1990	636
17. Mejetærskersalget i Danmark i stk fordelt på firmaer og størrelse i % 1995-2001	637
18. Pressersalget i Danmark i stk fordelt på firmaer i % 1985-2001	637
19. Pressersalget i Danmark i stk fordelt på firma og type i % 1985-2001	637
B. Import og eksport af landbrugsmaskiner 1910-2002	639
1. I 1000 kr. 1910-1945	639
2. I mio.kr. 1945-1953	640
3. I mio.kr. 1954-1961	640
4. I mio.kr. 1962-1968	641
5. I mio.kr. 1969-1973	643
6. I mio.kr. 1974-1980	645
7. I mio.kr. 1981-1990	647
8. I mio.kr. 1991-2002	650
C. Import og eksport af landbrugsmaskiner fordelt på lande 1910-2002	652
1. Landbrugsmaskiner i % 1910-1944	652
2. Import og reeksport af traktorer i 1000 kr. 1920-1944	652
3. Import og reeksport af lokomobiler i 1000 kr. 1910-1925	652
4. Plove i 1000 kr. 1915-1944	652
5. Harver m.v. i 1000 kr. 1910-1944	653
6. Såmaskiner i 1000 kr. 1910-1944	653
7. Slå- og mejemaskiner samt selvbindere i 1000 kr. 1910-1944	653
8. Tærskværker i 1000 kr. 1910-1944	653
9. Transportspande i 1000 kr. 1910-1944	654
10. Landbrugsmaskinimportens geografiske fordeling i % 1950-2000	654
11. Landbrugsmaskineksportens geografiske fordeling i % 1950-2000	654
12. Traktorimportens geografiske fordeling i stk. 1950-2002	655
13. Traktorimportens geografiske fordeling i mio.kr. 1950-2002	655
14. Plove i mio.kr. 1960-2002	655
15. Plovdele i mio.kr. 1960-1988	656
16. Harver og kultivatører i mio.kr. 1950-1970	656
17. Kulturharver o.a. harver i mio.kr. 1975-2002	657
18. Kultivatører i mio.kr. 1975-2002	657
19. Tallerkenharver i mio.kr. 1975-2002	658
20. Hakkemaskiner i mio.kr. 1960-2002	658
21. Dele til harver, kultivatører og tromler i mio.kr. 1960-1990	659
22. Radsåmaskiner i mio.kr. 1960-1990	659
23. Énkornssåmaskiner i mio.kr. 1970-1990	659
24. Såmaskiner i mio.kr. 1991-2002	660
25. Kunstgødningsspredere i mio.kr. 1960-1990	660

26. Kunstgødningsspredere i mio.kr. 1991-2002	661
27. Vandingsmaskiner i mio.kr. 1960-1994	661
28. Vandingsmaskiner i mio.kr. 1995-2002	662
29. Dele til dyrkningsmaskiner i mio.kr. 1960-2002	662
30. Marksprøjter i mio.kr. 1960-1990	663
31. Landbrugsvogne i mio.kr. 1960-1999	663
32. Staldgødningsspredere i mio.kr. 1980-1999	664
33. Landbrugsvogne og staldgødningsspredere i mio.kr. 1990-2002	664
34. Selvbindere i mio.kr. 1950-1965	664
35. Tærskværker i mio.kr. 1950-1965	664
36. Mejetærskere i mio.kr. 1950-1992	665
37. Mejetærskere i mio.kr. 1993-2002	665
38. Pressere i mio.kr. 1960-1993	666
39. Pressere i mio.kr. 1994-2002	666
40. Grøntfoderhøstere i mio.kr. 1962-1990	666
41. Grøntfoderhøstere i mio.kr. 1995-2002	667
42. Slåmaskiner i mio.kr. 1960-1990	667
43. Slåmaskiner i mio.kr. 1995-2002	668
44. Skår- og høvendere o.a. høstere i mio.kr. 1960-1990	668
45. Skår- og høvendere o.a. høstere i mio.kr. 1995-2002	668
46. Roe- og kartoffeloptagere i mio.kr. 1960-1970	669
47. Røceoptagere i mio.kr. 1975-2002	669
48. Kartoffeloptagere i mio.kr. 1975-2002	669
49. Andre rodfrugtoptagere i mio.kr. 1990-2002	670
50. Rensnings- og sorteringsmaskiner i mio.kr. 1975-2002	670
51. Plæneklippere uden motor i mio.kr. 1960-2002	670
52. Plæneklippere med motor i mio.kr. 1960-1980	671
53. Import af selvkørende plæneklippere med førersæde i mio.kr. 1982-2002	671
54. Import af selvkørende plæneklippere uden førersæde i mio.kr. 1982-2002	671
55. Ikke selvkørende plæneklippere med motor i mio.kr. 1982-2002	671
56. Dele til høstmaskiner m.v. i mio.kr. 1960-2002	672
57. Traktormonterede læsseapparater i mio.kr. 1975-2002	672
58. Andre læsseapparater i mio.kr. 1980-2002	672
59. Komtransportører i mio.kr. 1965-2002	673
60. Komtøringsanlæg i mio.kr. 1970-2002	673
61. Komrensnings- og sorteringsanlæg i mio.kr. 1970-2002	673
62. Malkemaskiner i mio.kr. 1960-2002	674
63. Malkemaskindele i mio.kr. 1960-1990	674
64. Automatiske vandingstrug i mio.kr. 1975-2002	675
65. Møller og kværne i mio.kr. 1960-1998	675
66. Andre fodringsanlæg i mio.kr. 1975-1998	675
67. Fodringsanlæg i alt i mio.kr. 1990-2002	676
68. Rugemaskiner og kyllingemødre i mio.kr. 1990-2002	676
69. Andre maskiner til fjerkræavl i mio.kr. 1990-2002	676
70. Dele til maskiner til fjerkræavl i mio.kr. 1990-2002	677

D. Landbrugsmaskinvirksomhedernes omsætning i mio.kr. 1950-2000	678
--	------------

Kilder og litteratur	682
-----------------------------------	------------

Index	690
--------------------	------------

1840-1945